

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

El treball en equip a les classes inclusives

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

El treball en equip a les classes inclusives

Aquest mòdul de formació té els següents apartats:

1. Per què és important el treball en equip en una classe inclusiva?
2. Què vol dir treballar en equip? Fonamentació teòrica
3. Com funciona el treball en equip? Com es pot portar a terme en una aula?
4. Alguns exemples de treball en equip en escoles inclusives a Europa
5. El treball en equip entre els professionals de l'educació
6. Què he après del treball en equip en aquest mòdul?
7. Referències bibliogràfiques i altres

1. Per què és important el treball en equip en una classe inclusiva?

En diferents apartats de l'Aide Memoir diversos elements de treball en equip són inclosos com condicions bàsiques per al desenvolupament d'una classe inclusiva. Per aquest motiu és interessant assenyalar els avantatges i els possibles problemes de portar a terme el treball en equip a l'aula:

- Alguns avantatges del treball en equip a considerar:
 - ✓ possibilita una valuosa oportunitat d'assolir objectius educatius d'alta qualitat.
 - ✓ Fomenta la col·laboració, així com la motivació
 - ✓ desenvolupa la seguretat dels alumnes i una participació activa en els aprenentatges
 - ✓ prepara als alumnes per al treball actiu
 - ✓ desenvolupa un entorn de treball acollidor i que ofereix suport
 - ✓ facilita la cohesió aportant diferents punts de vista i habilitats
 - ✓ guia cap a solucions creatives i innovadores davant problemes complexos.
 - ✓ anima als alumnes a assumir reptes

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- ✓ dóna als alumnes una oportunitat per practicar diferents rols o papers dintre un grup.
- ✓ desenvolupa altres habilitats com gestió del treball, gestió del temps, resolució de problemes , comunicació, solució de conflictes, negociació d'acords i decisions,
- ✓ Pot portar a resultats molt alts.
- Alguns possibles problemes que cal tenir en compte:
 - ✓ no tothom aprenen tots els mateixos elements del tema treballat, sobretot si les tasques de l'equip fan referència a diferents components molt específics del tema.
 - ✓ alguns alumnes prefereixen treballar i ser avaluats de manera independent
 - ✓ hi ha un alt nivell de risc, ja que el factor d'incertesa és més alt que en altres tipus de classes.
 - ✓ els alumnes poden sentir-se sols i frustrats si no reben el suport adequat
 - ✓ alguns alumnes no treballen d'acord a la seva capacitat
 - ✓ les notes individuals poden veure's afectades per la nota mitjana del grup
 - ✓ alguns alumnes poden intentar dominar als altres del grup i això pot interferir en les tasques planificades
 - ✓ la dinàmica interna de l'equip pot bloquejar la feina i els objectius a assolir.

2. Què vol dir treballar en equip? Fonamentació teòrica

Un equip és un grup de gent que treballen junts per assolir un objectiu comú. El concepte de treball en equip és definit com "el treball realitzat per un grup d'alumnes els quals tenen una consciència compartida d'identitat i normes, els mateixos objectius i compromís per ajudar els altres" (Arnaiz, 1988)

Alguns dels elements interessants d'estudi en el treball en equip són:

- a. Qualitats de l'equip
- b. Rols i responsabilitats dels membres

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

c. Habilitats bàsiques per treballar en equips

d. Desenvolupament de l'equip (fases)

a. Qualitats d'un equip

Algunes de les qualitats i atributs del treball en equips són les següents:

- Els membres comparteixen una mateixa manera de veure els objectius i la missió de l'equip.
- Els membres de l'equip comprenen els seus rols i contribueixen amb les seves aportacions.
- Els membres de l'equip treballen junts i independentment per acabar les tasques.
- Els membres defugen de les frustracions i les confusions que poden posar en perill l'efectivitat de l'equip.

La cosa més important és estar atent i tenir cura de tots els alumnes i donar-los les mateixes oportunitats per assolir les tasques i objectius amb èxit.

b. Rols i responsabilitats dels membres

Els rols i responsabilitats de l'equip són les parts o funcions importants realitzades per cada membre del grup. Aquestes parts han de ser complementàries i promoure l'assoliment dels objectius del grup. També han de garantir la participació de tots els membres per a que la classe genuïnament inclusiva.

Tot seguit es presenten les descripcions d'alguns rols importants dins d'un equip:

- El líder de l'equip
 - ✓ Responsable de que l'equip assoleixi els seus objectius en el temps establert.
 - ✓ Guia i facilita el treball amb la màxima participació dels membres.
- El facilitador
 - ✓ Responsable de que cada membre participa a l'equip.
 - ✓ Gestiona els conflictes entre els membres del grup.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- El secretari
 - ✓ Responsable de gestionar la documentació del grup.
- L'assessor
 - ✓ Responsable del desenvolupament de les habilitats del treball en equip per part dels membres
- L'explorador de l'equip
 - ✓ Responsable per difondre els resultats de l'equip i aportar energia per motivar a l'equip.

Les responsabilitats són les tasques que els membres han de portar a terme per a que l'equip funcioni. Aquestes responsabilitats necessiten ser explicades quan els grups estan formant-se, en la seva fase inicial. S'han d'entendre com normes de l'equip. Un exemple com gestionar conflictes en un equip:

- Intentar resoldre el conflicte quan sorgeix, millor que ignorar-lo.
- Comentar els problemes en grup amb tothom present.
- No acusar-se mútuament sobre errades passades, sinó centrar-se en allò que necessita canviar-se.
- Intentar assolir acords amb els que tothom estigui d'acord centrats en canviar aspectes necessaris per assolir el pla de treball de l'equip.

c. Habilitats bàsiques per treballar en equip

Les habilitats necessàries per treballar en equip serien les següents:

- Comprendre i treball en grup
- Desenvolupar un fort sentiment de compromís i responsabilitats vers el treball a desenvolupar com a grup.
- Centrar-se en les tasques assignades a un mateix i en els objectius de l'equip.
- Planificar i prendre decisions amb els altres, facilitant l'assoliment de resultats de l'equip.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- Respectar els pensaments i els punts de vista dels altres membres del grup.
- Buscar un enfocament de funcionament còmode de l'equip.
- Clarificar dubtes a través del diàleg.
- Guiar quan sigui apropiat, dinamitzant l'equip per a l'òptim funcionament.
- Detectar problemes i gestionar-los.
- Mostrar una actitud entusiasta, activa i positiva.
- Gestionar diferències i conflictes de manera oberta i positiva.

Es també important subratllar altres conductes beneficioses que poden esdevenir un model de treball en equip com:

- Expressar les idees de manera oberta i confrontar errors, confusions o frustracions.
- Compartir els coneixements, experiència, temps i talents amb altres.
- Treballar interactivament i promoure els èxits mutus.
- Donar suport i confiança als altres.
- Comprendre el punt de vista i dificultats dels altres.
- Relacionar-se amb persones quan treballes amb elles.
- Mantenir una mentalitat oberta a noves idees, disposat a canviar i apreciar els punts de vista dels altres.
- Estar disposat a escoltar acuradament les aportacions dels altres.
- Avaluar i donar feedback centrat en les tasques, no en les persones.
- Criticar només idees, no persones.
- Practicar autorespecte i construir autoestima.
- Mantenir una actitud sempre positiva vers el grup i el seu treball.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

d. El desenvolupament de l'equip (fases)

És força útil conèixer les fases de desenvolupament d'un equip per tal d'implementar amb èxit el treball en equip. Les fases de desenvolupament d'un equip poden ser:

- Període de formació de l'equip
 - ✓ S'estableix l'estructura, les normes, el tipus de comunicació i la xarxa de relacions entre el grup.
 - ✓ S'inicien relacions i interdependències entre els membres.
 - ✓ Es detecten i es conformen els rols, responsabilitats i autoritat.
 - ✓ Es defineixen els plans de treball a través d'objectius per desenvolupar.
- Període de turbulències
 - ✓ S'identifiquen i resolen problemes interpersonals.
 - ✓ Es clarifiquen normes, objectius i relacions estructurals.
 - ✓ Es desenvolupa i conforma el clima entre els membres.
- Període de normes
 - ✓ Es dirigeix el grup vers l'acompliment dels objectius.
 - ✓ Desenvolupa sistemes de referència i feedback per portar a terme les tasques.
 - ✓ Es promou major cohesió entre els membres del grup.
- Període de rendiment
 - ✓ S'emfatitza el liderat per facilitar el treball i la seva avaluació i feedback.
 - ✓ Es renova i revisa basant-se en els rols i interdependències del grup.
 - ✓ S'observa una forta motivació vers l'assoliment dels objectius del grup.

3. Com funciona el treball en equip? Com es pot portar a terme en una aula?

És interessant que el professorat aprengui algunes competències bàsiques per desenvolupar el treball en equip a les seves aules:

Aquest document només reflecteix les opinions dels autors, i la Comissió no es fa responsable de l'ús que pugui fer de la informació continguda en ell

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- *Planificant cada etapa per la que pot evolucionar l'equip.* Pensant en com introduir i organitzar el treball en equip.

Per introduir als alumnes el treball en equip és útil:

- ✓ El professor pot demanar als alumnes que reflexionin al voltant de les seves idees/esquemes prèvies i la seva experiència en el treball en equip.
- ✓ El professor pot experimentar primer amb equips informals d'aprenentatge. Després es poden proposar equips formals d'aprenentatge i progressivament equips estables per períodes més llargs de treball.
- ✓ El professor ha de decidir com es formaran els grups per organitzar bé el treball en equip.
- ✓ Alguns professors prefereixen assignar de manera aleatòria els alumnes als grups per potenciar la seva heterogeneïtat: una barreja d'homes i dones, alumnes xerraires i callats, pessimistes i optimistes...
- ✓ Alguns professors permeten que els alumnes escullin amb qui volen treballar, tot i que és pot córrer el risc que es prioritzin les relacions socials per sobre de la feina i alguns alumnes de l'aula quedin segregats.
- ✓ Tot i que altres professors prefereixen formar els grups ells mateixos, tenen en compte els resultats previs, els nivells de preparació, els hàbits de treball, les característiques culturals i el gènere. Ells intenten repartir la diversitat d'alumnes entre els diferents grups de l'aula.
- ✓ Un terme mig està en demanar als alumnes que expressin les seves preferències i tenir-les en compte a més dels aspectes anteriors.

S'aprèn millor a treballar en grup quan aquest està equilibrat i compensat en relació a les seves habilitats i hi ha membres amb diverses característiques. Els grups ideals tindrien els següents elements:

- ✓ diferents nivells de coneixements previs
- ✓ diferents nivell d'experiència prèvia
- ✓ diversitat de gènere

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- ✓ diversitat ètnica i lingüística
- ✓ diversitat d'estils d'aprenentatge

Per repartir els alumnes en equips poden ser útils suggeriments com utilitzar cartes o gomets de colors (tots els del mateix color junts) o fer una activitat per trencar el gel i permetre als alumnes conèixer a altres i identificar interessos similars.

- *Explicant a les seves classes com funcionaran els grups i com es repartiran els papers dels alumnes.* Explicant els objectius al grup i definint els conceptes importants i les tasques.
- *Donant als alumnes les habilitats i estratègies que necessiten per participar amb èxit a l'equip* (Habilitats i estratègies que fan referència a escolta activa i tolerant, a ajuda vers l'altre en els continguts de treball, a donar i rebre crítiques, gestionant desacords o conflictes...)
- *Avaluant l'efectivitat del treball en equip.* Avaluant fites i objectius, conflictes, expressió de diferències, liderat, control i procediments, utilització de recursos, comunicació interpersonal, resolució de problemes, presa de decisions...

La construcció d'aquestes competències implica que els professors han d'estar ben formats en aspectes com:

- *Ser conscient de la mida de l'equip.* En general els grups de 4 o 5 membres treballen millor. Els grups més grans fan davallar la participació activa dels seus membres.
- *Mantenir junts els equips.* Quan un equip no està funcionant bé, s'hauria d'evitar canviar-lo o dissoldre'l, encara que els seus membres ho demanin. És important aprendre a resoldre els problemes junts com equip.
- *Ajudar als grups a planificar com actuar.* Demana al grup a dissenyar un pla d'actuació: qui farà cada cosa, què i quan. Revisa els plans escrits i trobar-se amb cada grup per comentar el seu pla de treball.

El professorat pot dissenyar les tasques que estiguin clarament definides a través dels resultats i de la varietat de rols i de responsabilitats per facilitar la planificació de l'equip.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- *Fer el seguiment periòdic dels equips.* El professorat pot establir alguns punts d'anàlisi amb l'equip.

Els rols dels membres són un element important d'anàlisi per al funcionament de l'equip. Les conductes al grup poden ser tres tipus:

- ✓ el que ajuda al grup a assolir les seves tasques
- ✓ el que ajuda als membres a la cohesió del grup (les relacions entre els membres)
- ✓ el que està orientat a ell mateix i no ajuda al treball de l'equip, ni a les seves relacions internes.

El professorat pot ajudar a millorar rols com:

- ✓ Harmonitzant
 - Intentant reconciliar els desacords
 - Reduint la tensió
 - Ajudar a la gent a comentar i dialogar sobre les diferències
- ✓ Mantenint la comunicació oberta
 - Ajudant a mantenir els canals de comunicació oberts
 - Facilitant la participació dels altres
 - Sugerint procediments que permetin compartir comentaris
- ✓ Animant
 - Essent amigable, amable i responsable vers els altres
 - Indicant l'acceptació a les contribucions als altres amb llenguatge no verbal o altres signes.

El professorat ha d'equilibrar els rols en un equip i compensar els rols que manquin per facilitar la inclusió en ell.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

El professorat també ha de detectar els rols tòxics, orientats caps a un mateix com:

- ✓ Dominant: interromp els altres; monopolitza la conversa, és dogmàtic i intenta controlar al grup. Vol imposar l'autoritat i funcionar de manera autocràtica.
- ✓ Negatiu: rebutja les idees suggerides pels altres; té un actitud negativa vers els assumptes del grup, es queixa sovint i es mostra pessimista.
- ✓ Agressiu: critica i culpa els altres; tracta de captar l'atenció dels altres; mostra enuig i irritabilitat contra el grup o contra algun membre; treu importància als altres o la posició que ocupen a l'equip.
- ✓ Xerraire: li agrada contar històries irrellevants, divaga i no es centra amb el tema de treball de l'equip.
- ✓ Interruptor: talla la conversa d'altres, xiuxiueja al veí, manté converses paral·leles als temes del grup.
- ✓ Víctima: Intenta captar l'atenció del grup vers les seves preocupacions, problemes, mala sort...

El professorat pot ajudar a canviar aquests rols tòxics en un equip i generar altres rols positius:

- *Donant mecanismes als grups per gestionar els seus problemes (membres poc participatius, conflictes entre els membres...)*

El professorat poden donar algunes normes per gestionar els problemes en un equip:

- ✓ Les normes estàndard de l'equip han d'establir-se per tal d'afavorir el bon comportament dels membres.
- ✓ Les normes haurien d'expressar les creences o desigs de la majoria dels membres de l'equip en relació als comportaments acceptables o no acceptables dintre del grup.
- ✓ Les normes haurien de ser clares per tots els membres (explícites), conegudes i acceptades per tothom. Caldria tenir-se consciència de les mateixes per part de qualsevol membre.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- ✓ Algunes de les normes bàsiques dels equips són les següents:
 - Comprometre's amb els objectius de l'equip
 - Finalitzar les tasques assignades a temps.
 - Respectar les aportacions de cada membres.
 - Ajudar als altres quan ho necessitin
 - Demanar ajut abans de tenir algun problema
 - Seguir les orientacions i instruccions per obtenir sessions de treball efectives
 - Participar activament en les deliberacions de l'equip.
 - Centrar-se en els problemes, no en les persones.
 - Resoldre constructivament els conflictes o les diferències d'opinió.
 - Participar en debats constructivament i amb claredat.
 - (...)

El professorat pot animar als membres a donar feedback quan vegin comportaments destructius dins el grup. D'altra banda els rols negatius poden millorar-se pels docents seguint alguns d'aquests protocols:

- ✓ El membre dominant. El professorat ha d'intentar entendre perquè aquest membre necessita controlar els altres i animar als altres a participar en el funcionament i tasques del grup.
- ✓ El membre silenciós. El professorat ha de considerar les raons que hi ha darrera d'aquest membre i animar-lo a parlar.
- ✓ El membre crític. El professorat pot ajudar a canviar aquest rol, parlant amb aquest membre a nivell privat en relació a com la seva actitud està afectant al grup.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

Hi ha diferents tipus d'equips composts mitjançant diferents criteris de complexitat que els docents i els educadors haurien de diferenciar per tal de promoure la inclusió a les seves aules:

- *Equips d'aprenentatge formal* són equips establerts per portar a terme tasques específiques com portar a terme un experiment, fer un escrit o informe, realitzar un projecte. Aquests grups poden portar a terme el seu encàrrec en una o diverses sessions de classe. Generalment els alumnes treballen junts fins acabar la seva tasca o el seu projecte.
- *Equips d'aprenentatge informals* són grups improvisats temporals durant una sessió de classe. Els equips informals poden ser iniciats, per exemple, demanant als alumnes que es dirigeixin al seu veí i dediqui 2 minuts a debatre o resoldre una qüestió o pregunta donada pel professor. També es poden formar grups de 3 a 5 membres per resoldre un problema o realitzar una tasca senzilla.
- *Equips estables per un període de temps (generalment un trimestre)* amb membres fixes que tenen com a responsabilitat bàsica donar suport, ànims i ajuda per acabar les tasques i treballs del curs o període.

4. Alguns exemples de treball en equip en escoles inclusives a Europa

A la majoria de països europeus l'objectiu de l'educació obligatòria es el donar a l'alumnat una educació de qualitat que els capaciti per assolir habilitats de cultura bàsica així com que fomenti el seu desenvolupament personal (habilitats socials, hàbits d'estudi i de treball, creativitat i afectivitat...) L'educació obligatòria ha d'ajudar als alumnes a desenvolupar les habilitats que els capacitin mitjançant l'assoliment d'aquests importants objectius (entre altres):

- Conèixer els valors i les normes de convivència per tal de preparar-los per ser un ciutadans actius i democràtics.
- Desenvolupar la iniciativa personal i el treball en equip, fomentant l'autoestima, l'autonomia i el sentit crític.
- Conèixer i respectar diferents cultures, les diferències individuals i la igualtat de drets entre homes i dones.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

En els últims anys, diferents formes de treball en equip han estat desenvolupades a Europa que promouen la inclusió social:

a. Dinàmica de grups (Esteve Pujol 2007; A.Diez de Ulzurrun and A. Masegosa, 1996)

Algunes escoles utilitzen la dinàmica de grups per incrementar les bones relacions entre els alumnes i per potenciar que cada alumne/a aporti la millor contribució a l'equip. La dinàmica de grups desenvolupa algunes habilitats referides a la comunicació, confiança entre els membres, presa de decisions, resolució de problemes, gestió de conflictes i cohesió grupal. També fomenta la col·laboració i creativitat.

Les dinàmiques efectives requereixen respecte entre membres, objectius clars compartits, interacció freqüent, la divisió equitativa de les tasques, responsabilitat compartida per assumir errors i èxits i llibertat per expressar les opinions i perspectives.

El treball de la dinàmica de grups en una aula per part dels docents ha de tenir en compte el coneixement bàsic del funcionament del grups, la seva dinàmica i la forma d'implementar algunes habilitats com interdependència, comunicació, liderat, presa de decisions, creativitat, resolució de conflictes, diagnòstic i dinamització d'equips, aprenentatge cooperatiu...

b. Aprenentatge Cooperatiu (Pere Pujolàs, 2003)

L'aprenentatge cooperatiu és un enfocament pedagògic que contempla una forma d'ensenyament que potencia el treball en equip entre alumnes per donar resposta a un problema, realitzar una tasca o crear un producte. A l'escola, els grups donen suport, ofereixen un context per aprendre i per animar, i en certa manera, una fórmula per prevenir el fracàs escolar. En un context grupal, els alumnes tenen l'oportunitat de revisar els seus coneixements amb altres i estar en contacte amb altres idees i conceptes.

L'aprenentatge cooperatiu efectiu requereix el coneixement per part del docent del funcionament i dinàmica de grups d'alumnes. Depenent de les propostes i durada del treball en equip, el docent necessita tenir en compte la mida i la composició del grup, així com les seves necessitats i el nivell de guiatge que cal donar.

Els grups de base són una tipologia d'equips d'aprenentatge. Tenen una durada d'un trimestre o bé d'algunes setmanes, treballen de manera periòdica, tenen un pla de treball per portar a terme durant aquest temps i cada membre té les seves funcions ben

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

definides. Aquests grups esdevenen una forma de suport i motivació per l'aprenentatge grupal.

L'aprenentatge cooperatiu no significa un treball d'un grup d'alumnes que seuen junts i parlen. No es tracta de donar la mateixa tasca a cada alumne, sinó demanar a diversos alumnes que parlin entre ells de les tasques a portar a terme dins el grup. Per fer un aprenentatge cooperatiu amb èxit, hauria d'haver alguns elements essencials que facilitessin el treball en equip com la interdependència positiva, interaccions interpersonals, distinció de rols, valoració de cada contribució individual, responsabilitat personal, habilitats socials i treball en grup.

L'avantatge del treball cooperatiu es que és efectiu perquè ajuda als alumnes en el seu aprenentatge segons el seu nivell i ritme. Aquest forma de treball ha estat implementada en els últims anys en escoles inclusives. Poc a poc comença a ser un recurs important per a potenciar la inclusió a les aules. Pere Pujolàs ha estat un referent important a Catalunya.

c. Tutoria entre iguals (LIC service Department of Education, 2003)

Els tutors d'iguals estan formats per treballar amb altres alumnes a l'escola. Desenvolupen relacions interpersonals positives i ajuden als alumnes amb necessitats educatives o alumnat immigrant amb els seus problemes, preocupacions i dificultats.

Els tutors d'iguals donen suport a l'escola de les següents maneres:

- facilita l'acollida i l'adaptació de les necessitats especials o d'alumnat immigrant.
- contribueix amb estratègies relacionades amb una gestió positiva de les relacions
- ajuda a guiar assumptes de comportament i assistència
- dóna suport al desenvolupament d'habilitats socials
- ajuda a superar obstacles d'aprenentatge.

La formació del mentor hauria de cobrir les següents àrees: Què és un mentor, drets i responsabilitats, escolta activa, coneixements d'emocions, ajut al tutorat a trobar solucions, confidencialitat, normes...

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

Alguns professors utilitzen la tutoria entre iguals com una forma de treball en equip per millorar les relacions interpersonals i l'aprenentatge dels alumnes a l'aula. Aquest recurs està recomanat pel Servei LIC (Departament d'Educació) per potenciar la inclusió social.

d. *Mediació entre iguals (M.C. Boqué, 2003; Innovation Projects-Depart of Education)*

La mediació entre iguals és un servei que els infants poden usar per resoldre conflictes que tenen amb altres alumnes. Dóna als alumnes l'oportunitat de ser més independents i resoldre conflictes d'una forma responsable i madura.

La mediació és confidencial. Els mediadors no comenten les sessions de mediació fóra de l'aula. Els passos necessaris per a fer una mediació són els següents:

- Escoltar cada part de la història
- Compartir els sentiments de cada part
- Fer una pluja d'idees per trobar una solució
- Comprometre's a prendre un acord
- Signar l'acord i planificar el seu seguiment

Al final de la mediació entre iguals, s'arribarà a un acord que es signarà per cada part. Els mediadors faran el seu seguiment durant una setmana o el temps establert. La mediació entre iguals pot portar-se a terme en espais informals com el pati i pot ser realitzada per qualsevol alumne/a de classe o de l'escola acceptat per les parts en conflicte.

Alguns alumnes voluntaris d'escoles inclusives són formats en processos de mediació escolar. Tots els alumnes tenen les mateixes possibilitats per ser formats com mediadors. Aquest enfocament és utilitzat en moltes escoles per animar als alumnes a utilitzar mètodes alternatius de resolució de problemes.

De vegades hi ha cursos de formació per a mediadors adreçats a mestres, pares i mares, alumnat i personal de serveis tots junts. Poden aprendre i practicar habilitats del procés de mediació. En els últims 5 anys hi ha moltes escoles amb projectes d'innovació educativa a Catalunya que desenvolupen aquesta metodologia i de manera conseqüent potencien la inclusió social.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

5. El treball en equip entre professionals

Una de les tasques importants dels educadors és la de col·laborar amb altres companys, amb tècnics i personal de l'administració i altres institucions, amb pares i mares, amb els alumnes i amb tots els membres de la Comunitat Educativa. Després de les primeres experiències de qualsevol d'aquestes demandes, la majoria de la gent se n'adona que la col·laboració requereix molt temps i reunions. De fet, la col·laboració és un treball complex que requereix temps, compromís, habilitats i un tipus de constància que ajudi a construir una construcció compartida de coneixements.

El treball en equip és una forma de treball col·lectiu en el que els educadors i els professionals de l'educació es troben per compartir idees, estratègies i possibles solucions. Cada membre té la seva pròpia tasca individual, però aquestes tasques separades poden beneficiar-lo en escoltar experiències similars o solucions davant problemes semblants.

Molts educadors no tenen formació específica en treball en equip. Històricament, el professorat era preparat per fer "tasques individuals" més que per "tasques grupals". Els professors esperaven agafar els seus alumnes, tanca la porta de la seva aula i fer "la seva feina". Per tant les habilitats de treball en equip han de ser apreses per part dels professionals de l'educació en el context de l'escola i de manera prioritària en escoles inclusives.

En escoles inclusives es demana treballar en equips de diferents formes:

- Professorat i altres han d'articular una missió i treballar de manera col·laborativa per assolir-la.
- Professorat i altres han de recollir i interpretar una ampla varietat d'informació per assegurar que els seus alumnes aconseguen el màxim grau d'èxit escolar segons el currículum establert. Per tant el professorat s'ha de coordinar en establir criteris per dissenyar i adaptar el currículum per a cada alumne, inclosos els alumnes amb necessitat educatives.
- El professorat i altres han de col·laborar per reflexionar i millorar la seva pràctica per tal d'afavorir el seu desenvolupament professional.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- El professorat i altres han de col·laborar amb les famílies i altres membres de la comunitat per unificar esforços, recursos i un currículum comú adaptat a les necessitats i referents contextuals.

Algunes habilitats són bàsiques per desenvolupar el treball en equip:

- Habilitats de planificació del treball. Saber autoavaluar-se en el que un és bo i en funció d'aquest criteri es podrien assignar els rols més adients dintre de l'equip. Caldria establir les fites i instruccions per cada membre de l'equip, així com els terminis per acabar les tasques establertes.
- Habilitats de comunicació com aprendre a escoltar activament, expressar idees de manera efectiva, demanar ajut quan sigui necessari...
- Habilitats de responsabilitat. Cada un es responsable no només del seu propi treball sinó també del de cadascun dels membres del grup.
- Habilitats de suport a la diversitat. Cal aprendre a superar prejudicis i ajudar a que cada membre pugui participar activament i positivament.
- Habilitats de feedback i avaluació. L'experiència i opinió de diferents professionals ajuda a millorar la qualitat dels productes, els processos i les relacions a les escoles inclusives.

En resum, treballar en equip és una qüestió que fa referència a habilitats però que també pressuposa la convicció que la cooperació és un valor professional positiu. Aquests dos aspectes (habilitats i la convicció del valor del treball en equip) estan més relacionades del que la gent pensa: allò que la gent no ha arribat a dominar està normalment subestimat (Perrenoud, 1999)

Les necessitats detectades a l'àrea de desenvolupament de treball en equip tendeix a estar relacionada a aspectes similars del treball en equip entre alumnes, la seva organització, els seus valors o les seves habilitats bàsiques necessàries per tirar-lo endavant. La formació de dinàmica de grups o de "team building" pot ajudar als professionals de l'educació a millorar aquests elements.

6. Què he après de treball en equip?

El treball en equip és bàsic per promoure la inclusió en una aula. Alguns elements importants han de ser apresos pel professorat per introduir-lo i per organitzar-lo de

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

manera efectiva. Tot seguit es presenten algunes preguntes bàsiques per tal d'ajudar a cada professor a autoevaluar-se:

- Per què és important el treball en equip en una aula inclusiva?
- Quines són les millors qualitats del treball en equip per promoure la inclusió en una aula?
- Què és treball en equip?
- Com puc introduir el treball en equip en una classe?
- Com puc organitzar el treball en equip en una classe?
- Com puc avaluar el treball en equip en una classe?
- Quins exemples de treball en equip es porten a terme en escoles inclusives a Europa?
- Què necessito per participar en el treball en equip entre professionals de l'educació?
- Quin recursos de treball en equip conec?
- Com puc transferir i aplicar aquests continguts al meu context professional?

7. Referències

a. Bibliografia::

- Arnaiz, P (1988): *Qui és qui. Les relacions humanes al grup-classe*. Barcelona: Ed. Graó
- Beer, M.; Slack, F. & Armit, G.(2005). Collaboration and Teamwork. Immersion and Presence in an Online Learning Environment. *In Information Systems Frontiers*.7:1, 27-37
- Bonals, J. (1996): *El trabajo en equipo del profesorado*. Barcelona: Ed. Graó
- Boqué, M. C. (2002). *Guia de mediació escolar. Programa compresiu d'activitats. Educació primària i secundària obligatòria*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Díez de Ulzurrun, A. I Masegosa, A. (1996): *La dinàmica de grups en l'acció tutorial*. Barcelona: Ed. Graó.
- Gracia, J; Negrillo, C. (2007): Propuesta didáctica (Educación primària): Tolerancia para la convivencia. *Revista Aula Innovación Graó n. 166* .83-95

Aquest document només reflecteix les opinions dels autors, i la Comissió no es fa responsable de l'ús que pugui fer de la informació continguda en ell

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- Gracia, J; Negrillo, C. (2007): Propuesta didáctica (Educación secundària): Tolerancia para la convivencia. *Revista Aula Innovación Graó n. 167*. 77-96
- Hernández, F I Ventura, M. (1992): *La organización del currículum por proyectos de trabajo*. Barcelona: Ed. Graó.
- Huguet, T (2006): *Aprender juntos a l'aula. Una proposta inclusiva*. Barcelona: Ed. Graó
- Kellet, M. (2004). Intensive interaction in the classroom: using interactive pedagogy to connect with students who are hardest to reach. *In Westminster studies in education*. 27, 2, 175-188.
- Kellet, M. (2003). *Implementing intensive interaction in schools: guidance for practitioners, managers and coordinators*. London: David Fulton.
- Mullins, L. J. (2007): *Management and organisational behaviour*. New Jersey: Prentice Hall.
- Negrillo, C. (2008): *Programa Convivència de butxaca. Eines d'educació Emocional. Educació Infantil i Primària*. Cambrils-Catalunya: Arts Gràfiques Octavi- Ajuntament de Cambrils.
- Negrillo, C. (2008): *Programa Convivència de butxaca. Eines de gestió de conflictes. Educació Secundària*. Cambrils-Catalunya: Arts Gràfiques Octavi- Ajuntament de Cambrils.
- Perrenoud, P. (1999): *Dix nouvelles competences pour enseigner*. Paris: ESF éditeur.
- Pujolàs, P. (2003): *Aprender juntos alumnos diferentes*. Vic: Edit Eumo.
- Slavin, R.E. (1995): *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. Boston: Edit. Allyn&Bacon
- Thomas, G (1992): *Effective Classroom Teamwork: Support or Intrusion?* New York: Routledge
- Zabala, A. (1999): *Enfocament globalitzador i pensament complex*. Barcelona: Ed. Graó.

b. Recursos útils

- Breslow, L (1998): Teaching Teamwork Skills. *TLL Vol. X, No. 4, January/February* Retrieved 7, November 2008 from <http://web.mit.edu/tll/tll-library/teach-talk/teamwork-1.html>
- Gibbs, G. (1994). *Learning in Teams: A Student Manual*. Headington, Oxford: The Oxford Centre for Staff Development.
- Gibbs, G. (1994). *Learning in Teams: A Student Guide*. Headington, Oxford: The Oxford Centre for Staff Development.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- Ratzburg, W.H. (2005): Team effectiveness: Meeting evaluation scale. *OBNotes.HTM* Retrieved from 2, February, 2009 from <http://www.geocities.com/Athens/Forum/1650/meetingevaluationform.html>
- Ratzburg, W.H. (2005): Team effectiveness inventory. *OBNotes.HTM* Retrieved from 2, February, 2009 from <http://www.geocities.com/Athens/forum/1650/qteameffectiveness.htm>
- Ratzburg, W.H. (2005): Team development. *OBNotes.HTM* Retrieved from 2, February, 2009 from <http://www.geocities.com/Athens/forum/1650/htmlgroups05.html>